

Lättläst om Läkemedelsverket och läkemedel

Här finns inga svåra ord eller långa meningar.
Här kan du läsa om läkemedel
och om Läkemedelsverket.

Denna information finns också på
www.lakemedelsverket.se/lattlast

Innehåll

Detta gör Läke-medelsverket.....	3
Detta är våra viktigaste uppgifter	3
Så här får Läke-medelsverket pengar	4
Att använda läke-medel	4
Lär känna ditt läke-medel	4
Fråga läkaren	5
Fråga på apoteket.....	5
Följ behandlingen	5
Att ta för mycket medicin.....	6
Läke-medlet är personligt	6
Att använda läke-medel fel	6
Så här förvarar du läke-medel.....	7
Så här slänger du läke-medel.....	7
Läke-medel är inte allt	7
Barn och läke-medel	8
Läke-medel när du är med barn	8
Läke-medel när du ammar	9
Biverkningar	9
Läke-medel påverkar varandra	9
Idrott	10
Internet och tidningar	10
Läke-medel i tv, radio och tidningar	10
Olaglig försäljning.....	13
Receptfria läke-medel	13
Trafik	13
Utbytbara läke-medel.....	14

Detta gör Läkemedelsverket

Läkemedelsverket finns för att patienter och alla andra ska kunna känna sig säkra när de använder läkemedel.

Läkemedel är samma sak som mediciner.

Medicinen ska fungera bra, inte vara farlig och inte ha svåra biverkningar.

En biverkning är när läkemedlet verkar på ett sätt som du inte vill.

En biverkning kan till exempel vara ont i magen, utslag eller trötthet.

Läkemedelsverket är en statlig myndighet.

Socialdepartementet bestämmer över Läkemedelsverket.

Läkemedelsverket finns i Uppsala

och ligger nära de avdelningar på universitetet där man studerar om medicin och sjukvård.

På Läkemedelsverket arbetar ungefär 600 personer.

Läkemedelsverket ska se till att patienter och sjukvården får mediciner som är säkra och fungerar bra och att de används så att de gör nytta och kostar lite.

Läkemedelsverket ska se till att naturläkemedel fungerar bra och är säkra.

Läkemedelsverket ska kontrollera teknik och de som gör teknik som används i sjukvården för att till exempel ge mediciner.

Detta är våra viktigaste uppgifter

Vi godkänner medicin för människor och djur.

Vi kontrollerar hur medicinen görs.

Vi kontrollerar medicinen efter att den är färdig.

Vi informerar om medicin.

Vi godkänner naturläkemedel.

Vi kontrollerar smink

Vi ger tillstånd att använda narkotika och sprit i sjukvården.

Vi kontrollerar teknik som används i sjukvården, för att till exempel ge medicin.

Vi är med och bestämmer regler, kontrollerar och har samtal när ett företag gör en ny medicin. Vi kontrollerar så att medicinen testas på ett sätt som är säkert och vetenskapligt.

När en medicin är godkänd följer vi hur den används, och ger läkarna råd om hur de ska ge medicinen. Vi kontrollerar noga om medicinen ger biverkningar och om det behövs kan vi till exempel säga att en medicin inte får användas. Läkemedelsverket följer EU:s regler om att godkänna mediciner.

Så här får Läkemedelsverket pengar

Läkemedelsverket får pengar av företagen som gör mediciner. Företagen måste betala när de ansöker om att få testa en ny medicin och att få lov att sälja medicinen. Företagen måste betala för att Läkemedelsverket kontrollerar mediciner på olika sätt, informerar och skriver om biverkningar.

Att använda läkemedel

Lär känna ditt läkemedel

Det är bra att veta mycket om ditt läkemedel för att det ska hjälpa så bra som möjligt. Om du känner till hur medicinen fungerar är det mindre risk att du får biverkningar eller att medicinen påverkas av annan medicin. Alla läkemedel kan ge biverkningar. En biverkning är när läkemedlet verkar på ett sätt som du inte vill. En biverkning kan till exempel vara ont i magen, utslag eller trötthet.

I förpackningen finns alltid information om läkemedlet. Läs alltid vad som står där, även om du har använt medicinen förut.

Din läkare kan ha sagt annorlunda än vad som står på informationen. Då ska du följa det läkaren säger.

Om du är osäker på hur du använder läkemedlet kan du fråga personal på apoteket eller i sjukvården.

Fråga läkaren

Det kan vara svårt att komma ihåg allt du vill fråga när du går till läkaren.

Skriv frågorna på en lapp före läkarbesöket så kommer du ihåg dem lättare.

Det är viktigt att du berättar för din läkare om du tar någon annan medicin.
om du är eller planerar bli gravid eller ammar
om dina njurar eller din lever fungerar dåligt
om du är allergisk mot något läkemedel

Du har alltid rätt att få veta varför du ska använda ett visst läkemedel, hur det ska användas och hur det påverkar dig.

Fråga på apoteket

Personalen på apoteket kan svara på de frågor om medicinen som du inte ställde hos läkaren. Om du tycker att det är svårt att fråga vid disken kan du be att få prata med personal där ingen annan hör. Personalen kan också ge dig råd om receptfria läkemedel och naturläkemedel. Då är det också viktigt att berätta om du är gravid eller ammar.

Du kan ringa till Läkemedelsupplysningen för att fråga om medicin.
Telefonnumret är 0771-46 70 10

Följ behandlingen

Om medicinen ska hjälpa är det viktigt att du tar den hela tiden som läkaren sagt. Annars kan problemen eller sjukdomen komma tillbaka. Om du har besvärliga biverkningar eller om du inte förstår varför du måste ta medicinen ska du prata med läkaren innan du slutar. Vissa mediciner kan ge biverkningar om du slutar ta dem för fort.

Du kan behöva sluta långsamt med dem.
Läkaren berättar hur du ska göra.
Att glömma ta medicinen
Det är oftast inte farligt att glömma ta medicinen
någon enstaka gång.
För vissa mediciner, till exempel p-piller,
är det annorlunda och du måste fråga läkaren
hur du ska göra om du glömt.

Att ta för mycket medicin

De flesta läkemedel är inte så farliga
att du blir sjuk om du råkar ta lite för mycket.
Men vissa läkemedel är mycket starka
och det är viktigt att inte ta för mycket.
Då kan du bli allvarligt sjuk.

Om någon har tagit för mycket läkemedel
ska du alltid ringa Giftinformationscentralen
på telefonnummer 112.
Om det behövs ska man åka till sjukhus.

Läkemedlet är personligt

Det som läkaren sagt och skrivit om medicinen
gäller bara för dig och vad du behöver.
Därför kan du inte använda andras medicin
eller ge bort din egen till någon annan som är sjuk.

Att använda läkemedel fel

Det är ett stort problem i hälsovården
att människor använder medicinen fel
eller att de inte använder den alls.
Om du använder din medicin fel,
till exempel tar för lite eller för mycket av den
kan det göra att du inte blir botad.
Du kan också få biverkningar
som du behöver ännu mer vård för.
Om du inte tar din medicin kan du vara sjuk
och ha ont ännu längre tid.
Det är viktigt att förstå varför och hur
de läkemedlen du har fått ska användas.
Om du inte tycker att läkaren berättat tillräckligt

kan du prata med personal på apoteket
eller ringa till Läkemedelsupplysningen.
Telefonnummer 0771-46 70 10

Så här förvarar du läkemedel

Alla läkemedel ska förvaras där barn inte kan se dem och inte kan nå dem.
De flesta läkemedel ska förvaras där det är torrt och svalt, alltså inte i badrumsskåpet.

Vissa läkemedel ska förvaras i kylskåp och då står det i informationen i förpackningen.

Det bästa är att alltid förvara läkemedel i sin vanliga förpackning.
Om du lägger tabletter i en doseringsbehållare måste du spara informationen från förpackningen så att du kan läsa hur medicinen ska användas.

Så här slänger du läkemedel

Du ska aldrig slänga läkemedel i soporna eller spola ner dem i toaletten.
Då förstör de miljön, speciellt vattnet.
Om du har läkemedel som du inte använder ska du istället lämna in dem till apoteket.

Mediciner som till exempel huvudvärkstabletter, kan du spara tills du behöver dem nästa gång.
Använd inte läkemedel som är äldre än datumet som finns på förpackningen.
Använd inte läkemedel som har ändrat färg, smak eller lukt eller ser konstigt ut.

Läkemedel är inte allt

Det beror inte bara på läkemedlen om du ska bli frisk från sjukdom eller andra problem.
Ofta behövs också att du ändrar på ditt liv för att må bättre och bli friskare.

Sådana förändringar kan göra att du behöver mindre läkemedel.

Viktigt för att må bra är att äta nyttigt, att motionera ofta och att inte röka eller snusa. Då är det också mindre risk att du får hjärtsjukdomar, åldersdiabetes och lungsjukdomar.

Barn och läkemedel

Det är viktigt att vara extra noga när barn ska ha läkemedel.

De måste till exempel ha rätt mängd medicin så att de inte får för mycket.

Barnets kropp fungerar ännu inte som en vuxen kropp och är mycket känsligare.

Du får inte ge barn medicin som man behöver recept för om inte läkaren har skrivit ett recept just till barn.

På receptfria läkemedel står alltid hur mycket du ska ge till barnet.

Fråga alltid om du känner dig osäker.

Det finns särskilda hjälpmedel på apoteket för att kunna mäta upp precis rätt mängd medicin.

Läkemedel när du är med barn

Barnet i magen kan påverkas av medicin som mamman tar.

Vissa läkemedel kan skada barnet allvarligt och får inte användas av den som är med barn.

Berätta för din läkare om du är med barn eller om du planerar att bli med barn.

Titta alltid på pappret i medicinförpackningen.

Där står om du kan använda medicinen.

Ibland kan det hända att personer måste äta starka mediciner även om de är med barn.

Till exempel den som har sjukdomen epilepsi får fortsätta med sin medicin.

Läkarna tycker att det är farligare för barnet om mamman får ett epileptiskt anfall än om den får i sig medicin.

Det är bra att vara försiktig med alla mediciner, också naturläkemedel och receptfria mediciner när du är med barn.

Läkemedel när du ammar

En del läkemedel går över i mammans mjölk så att barnet kan få i sig medicinen.

Därför ska du vara försiktig med alla mediciner också naturläkemedel och receptfria mediciner när du ammar.

Titta alltid på pappret i medicinförpackningen.

Där står om medicinen är skadlig för barnet när du ammar.

Du kan också fråga läkaren eller personal på apoteket.

Biverkningar

Läkemedel hjälper inte bara mot sjukdomen.

De kan också ge biverkningar.

Alla läkemedel kan ge biverkningar.

En biverkning är när läkemedlet verkar på ett sätt som du inte vill.

En biverkning kan till exempel vara ont i magen, utslag eller trötthet.

Biverkningar kan vara olika för olika läkemedel och olika personer kan få olika problem.

Får du problem av din medicin måste du kontakta läkaren som skrev ut receptet på medicinen.

Titta alltid på pappret i medicinförpackningen.

Där står om medicinens biverkningar.

Läkemedel påverkar varandra

Om du tar flera läkemedel samtidigt kan de påverka varandra på olika sätt.

Det kan göra att de inte hjälper som de ska.

Det är viktigt att du alltid berättar för din läkare om du äter annan medicin, också naturläkemedel.

Du kan också fråga på apoteket om hur olika läkemedel påverkar varandra.

Titta alltid på pappret i medicinförpackningen.
Där står hur medicinen påverkas av annan medicin.

Idrott

Att använda läkemedel för att bli bättre i idrott kallas för dopning.

Dopning är förbjudet och gör att personen som dopat sig inte får tävla mer i idrott.

Dopning är farligt för hälsan och kan ge svåra skador.

Vissa läkemedel är förbjudna när man idrottar, både vid träning och tävling.

En del får användas vid träning men inte tävling.

Vissa läkemedel kan användas vid idrott

om personen har ett läkarintyg att den behöver medicinen.

Du kan läsa mer om regler för dopning på Riksidrottsförbundets hemsida.

Internet och tidningar

På internet finns mycket information om läkemedel.

En del stämmer men en del saker stämmer inte.

Hemsidorna kan se fina ut men det är viktigt att kontrollera vilka som har gjort informationen.

Är det en person som kan mycket om läkemedel?

Är det ett företag som vill tjäna pengar på att sälja en särskild medicin?

Är det ett svenskt eller utländskt företag?

I andra länder finns lagar om läkemedel som inte stämmer med de svenska.

Kontrollera noga läkemedlets och företagets namn.

Leta på internet och se vad som finns skrivet.

Kolla också med

Du kan läsa mer om

Läkemedel i tv, radio och tidningar

Många tycker att det är intressant med läkemedel.

Därför skriver de om det i tidningar

och gör program om det i tv och radio.

Ofta är det bra information som stämmer.
Men det finns också mycket information om läkemedel
i tv, radio och tidningar som inte stämmer.

Om du blir orolig av något du läst,
sett på tv eller hört på radio om läkemedel
ska du prata med din läkare.
Det är inte bra att själv sluta ta sin medicin
för att de till exempel har sagt på tv att den inte är bra.
Du kan läsa mer om läkemedel i tv, radio och tidningar
och på internet.

Här får du hjälp att förstå texter om mirakelmedicin
och dödslistor i tidningar och på internet.
På internet finns mycket information
om fantastiska mediciner som hjälper mot nästan allt.
De som skriver skryter mycket om medicinen
men de har inga bevis från forskning
att medicinen verkligen fungerar.

Detta kan du tänka på om du läser
om någon mirakelmedicin på internet

Har du hört talas om medicinen till exempel på tv
eller läst om den i vanliga tidningar?
Om det var en väldigt bra medicin mot en svår sjukdom
skulle det vara en stor nyhet i tidningar, tv och radio.

Kan du hitta information om medicinen på hemsidor
för apoteken, Netdoktor, FASS.se, Infomedica
eller Läkemedelsverket?

Om inte är det nog ingen bra medicin.
Läkemedel som ska bota sjukdomar
måste ha undersökts och testats noga
för att vara säkra för patienten.

Finns det information om att mirakelmedicinen
har blivit undersökt och testad?
Om inte är det nog inget riktigt läkemedel.

Har du hört talas om företaget som säljer läkemedlet?
Finns det med hos apoteken, Netdoktor, FASS.se,
Infomedica eller Läkemedelsverket?
Om inte är det nog inget företag du kan lita på.

Om mirakelmedlet var så bra som de säger så skulle läkemedelsföretag vilja sälja det för att tjäna mycket pengar.

Varför finns det då bara på internet?

Det här kan du tänka på om du läser i tidningen:
Ny mirakelmedicin botar cancer hos råttor!
Det tar lång tid och kostar mycket pengar att göra ett nytt läkemedel.
Det behövs mycket forskning och många tester.
Det kan behövas försök på djur, till exempel råttor.
Även om medicinen botar cancer på råttor kanske den inte kan bota människors cancer.

Det här kan du tänka på om du läser i tidningen:

- Så farlig är din medicin!
- Här är hela dödslistan!
- Han dog av vanlig värktablett!

Alla läkemedel kan ha biverkningar särskilt om du tar för mycket av läkemedlet.
En biverkning är när läkemedlet verkar på ett sätt som du inte vill.
En biverkning kan till exempel vara ont i magen, utslag eller trötthet.
Biverkningarna kan vara olika svåra och komma olika ofta.
Din doktor vet bäst hur stor risk det är för dig att få biverkningar av din medicin.

Läkemedelsverket kontrollerar biverkningar
Det är viktigt att kontrollera och undersöka biverkningar.
Läkemedelsverket har en avdelning som gör detta.
Du kan läsa om biverkningar i informationsbladet i läkemedelsförpackningen.

Om du läser i tidningar om biverkningar för just ditt läkemedel är det viktigt att du pratar med din doktor istället för att sluta med medicinen.

Olaglig försäljning

Medicin som säljs olagligt kan innehålla vad som helst. Den kan vara dålig och inte fungera alls och den kan till och med vara farlig.

Tullen har rätt att ta och förstöra läkemedel från utlandet som de hittar. Därför är det farligt att beställa läkemedel från okända hemsidor på internet.

Receptfria läkemedel

En del läkemedel kan du köpa utan att du har fått recept av en läkare.

De kallas receptfria läkemedel och finns för att du ska kunna hjälpa dig själv om du inte är allvarligt sjuk.

Det är alltid viktigt att följa råden inuti förpackningen. En del läkemedel är receptfria i små förpackningar men du behöver recept om du ska köpa många. Om du behöver ta mycket av medicinen behöver du nog gå till en läkare istället.

Trafik

Många läkemedel gör att du inte kan köra bil. Du kan få svårt att koncentrera dig och svårt att reagera när det händer något snabbt. Sådana läkemedel är sömnmedel, lugnande medel och en del medicin mot värk.

En del ögondroppar gör att du ser suddigt. Om din medicin gör att du får svårt att reagera eller tänka klart ska du inte köra bil eller göra något liknande.

Titta alltid på pappret i medicinförpackningen. Där står om medicinen påverkar bilkörning.

Utbytbara läkemedel

Riksdagen bestämmer om läkemedelsförmånen.

Läkemedel som du hämtar ut med ett recept ska bytas till det billigaste, likadana läkemedlet som finns på just det apoteket.

Läkemedelsverket bestämmer vilka läkemedel som går att byta.

Läkemedlet byts inte ut om läkaren som skrivit receptet säger att det skulle vara dåligt för dig.

Till exempel om du är allergisk mot färgämnet i den billiga medicinen.

Om du själv väljer att betala det som den dyra medicinen kostar mer kan du få den dyra medicinen.

Det du betalat extra ingår inte i läkemedelsförmånen.

Apoteken måste berätta att medicinen byts ut och att du har rätt att betala extra för att få den dyra medicinen.

Alla recept måste ha en arbetsplatskod.

Det betyder att alla läkare och andra som skriver ut recept har några siffror som betyder platsen de arbetar på.

De måste skriva arbetsplatskoden när de skriver ett recept.

Om det inte finns arbetsplatskod ingår inte medicinen i läkemedelsförmånen och du får betala hela priset själv.

Detta gör att läkemedlen kan bytas ut

De ska innehålla samma ämne som fungerar som läkemedel.

De ska innehålla lika mycket av det ämnet.

De ska vara gjorda på samma sätt, till exempel som tabletter.

Det ska vara lika mycket läkemedel i förpackningarna.

Detta gör att läkemedlen inte kan bytas ut

Om det är ett läkemedel som verkar väldigt snabbt och där väldigt lite av läkemedlet kan påverka patienten.

Om det fattas viktig information om läkemedlet till exempel särskild varningstext.

Om det är läkemedel som används olika, till exempel läkemedel som ska andas in på ett särskilt sätt eller där det behövs särskilda hjälpmedel med i förpackningen.

Om läkemedlen är olika lätta eller svåra att till exempel tugga, svälja eller lösa upp i vatten.

Om förpackningen måste vara lätt att öppna för läkemedel för personer med reumatism.

Om läkemedlen har olika smak så att det blir svårt för barn att ta den nya medicinen.

Om salvor och sådant som används utanpå huden har andra ämnen som kan ge problem för patienten.

De här skillnaderna kan finnas och det går ändå att byta ut läkemedlet

- Om texten på förpackningen är olika, bara viktig varningstext finns med.
- Om det är tabletter istället för kapslar.
- Om inte alla olika storlekar på förpackningar finns.
- Om det är med eller utan konserveringsmedel.
- Om det är med eller utan parfym.
- Om det finns färgämnen eller olika färgämnen.
- Om läkemedlen finns i burkar eller förpackningar där man trycker ut varje tablett.

OBS! Förpackningar som är särskilt lätta att öppna för reumatiker får inte bytas mot andra förpackningar.